

Berghska huset, som egentligen består av flera byggnader av skiftande ålder, har oenkligen en spännande historia. Här på innergården finner vi Christian Berghs staty.

Kungligt för köpmän, studenter och spöken

Vi har alla sett det, där det kikar ut mellan Rådhuset och Residenset, det lilla gula huset på hörnan mot Stortorget. Sedan början av maj i fjor vajar MKBs flagga stolt på taket till det Berghska huset, som det heter i folkmun.

Av Eva Lundkvist

Egentligen består Berghska huset av flera olika byggnader från olika tider, vart och ett med ett eget namn. Längs Kansligatan ligger Stenhuset, utmed Kyrkogatan det flera våningar höga bostadsburet som ritades av Salomon Sörensen i slutet av 1800-talet och inne på gården Burkmanns Magasin. Från början ingick också det som är i dag Tunneln.

HISTORISKT HUS

Berghska huset har en gammal historia med många intressanta händelser. Ska vi ta det hela från början så får vi gå långt tillbaka. Den äldsta bebyggelsen på tomten dateras ända till 1300-talet, när Petrikyrkan byggdes. Och redan på 1500-talet kom det första kungälsösket då danske kung Fredrik I bodde över hos dåvarande ägaren Hans Michelsen. De äldsta av de byggnader som finns kvar i dag tillkoms på 1700-talet.

År 1750 utbröt en häftig brand i dåvarande bryggerhuset och köket, vilken sprad sig till de övriga husen. Även residenset var i farozonen, men en massiv

räddningsinsats klarade det från att bli lågornas rev. Men Berghska gården brann ned, och dåvarande ägaren Frans Sæll började redan samma år bygga ett nytt hus av tegel.

Det skulle dock dröja ända till 1763 innan huset var komplett med tak och allt, nu i handelsmannen Hans Mandorffs ägo. Som kuriosita kan nämnas att Berghska huset då förutades med Malmös förmodligen första mansardtak.

Handelsmannen Carl Magnus Nordlindh blev år 1797 ägare. Ett par år efter att Nordlindh låtit inreda den lägenheten på andra våningen som senare skulle bli familjen Berghs hem under många år valdes han till borgmästare i staden. Ären som följde blev en glansperiod i Berghska husets historia.

MALMÖS UTVECKLING

Nordlindh, som var en driftig man som låg bakom mycket av Malmös utveckling under den här tiden, lät det egna huset spela en stor roll. Innan han sett till att det byggts en teater i staden lät han till

exempel helt somika teatersällskapet husa på bottenvåningen i Berghska huset.

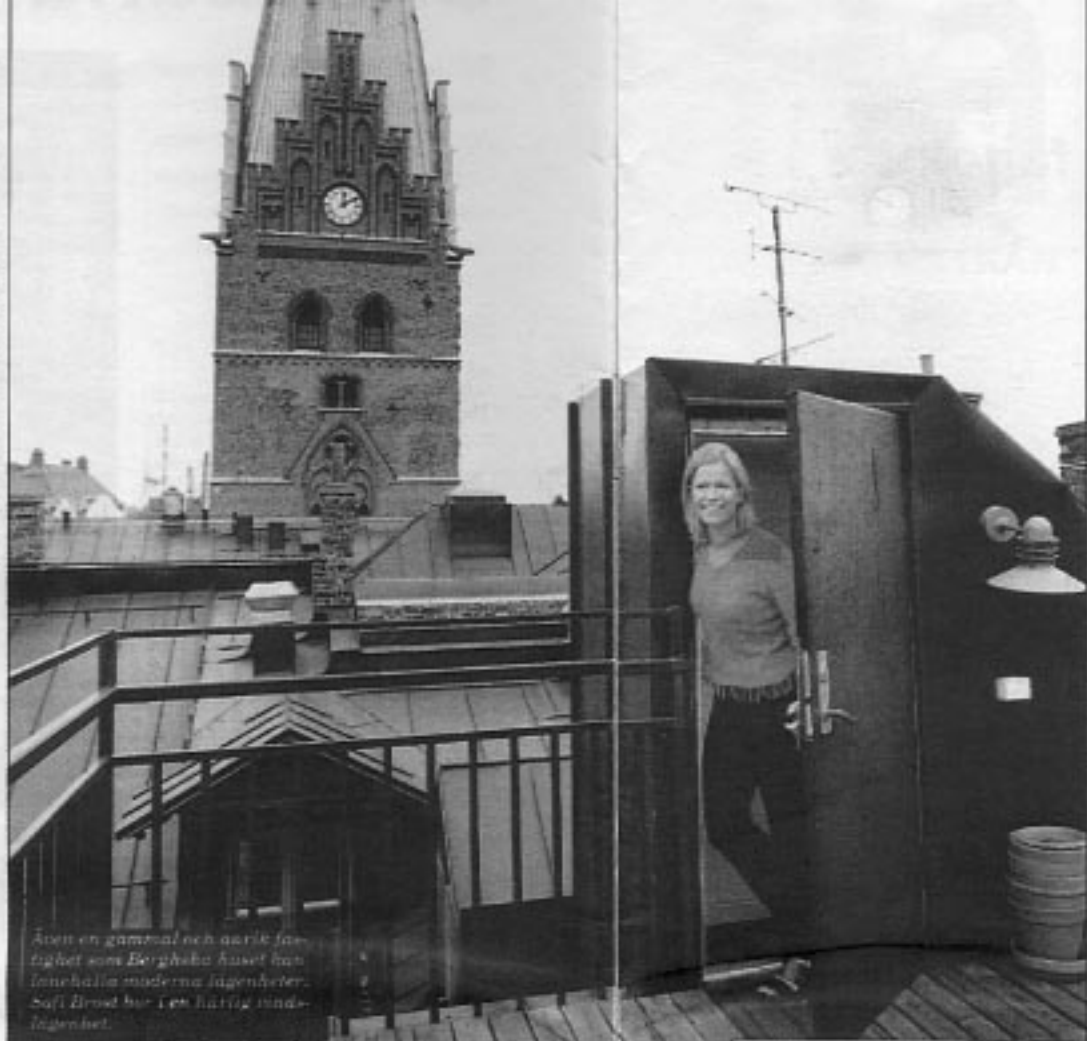
Det projekt som Nordlindh kanske är mest känd för är Malmö Diskont, den nya banken som var en filial till Riksbanken. Diskonten huserade även den i Berghska huset fram till kruschen 1817 då banken gick i konkurs efter alltför vidlyftig utlåning. Konkursen blev en katastrof både för Malmö Stad och för Nordlindh personligen som snällt fick ta konsekvenserna och kryps i fängelse.

Fast nu går vi händelserna lite i förväg. Innan detta hände fick Nordlindh agera värd under ett mycket celebrerat besök i staden, Gustav IV Adolf, som sedan tidigare var en stor vän av Skåne, ville hösten 1806 vara nära slagfältet i Pommern. I november flyttade han familj, hov och regering till Malmö och styrde sedan landet härifrån under ett halvår.

KUNGLIGT BESÖK

Drottningen och prinsessorna inkvarterades i residenset, medan kungen flyttade in i Nordlindhs våning i Berghska huset och kronprinsen i huset mot Adelgatan. För att göra det enklare för de kungliga att gå mellan husen byggdes en täckt gångbro över Kansligatan mellan residenset och Nordlindhs våning i Berghska huset.

Efter Diskontens fall såldes Nordlindhs fastighet 1819 på auktion till Handelsbolaget Barkman & Bergh som öppnade butik på bottenvåningen. Från början var det familjen Barkman som bosatte sig i den stora våningen mot torget som Nordlindh låtit inreda, men när handelsbolaget upplöstes år 1849 delades fastigheten upp. Barkman tilldelades den norra delen av fastigheten (med nuvarande Hotell Tunneln), medan Bergh tog över och bosatte sig i den del som numera är Berghska huset. Äret innan hade det varit dags för nä-

Även en gammal och ärlig fastighet som Berghska huset kan innehålla moderna lägenheter. Sofli Brost har i en härlig mansardtaget.

ta kungliga besök. Sommaren 1848 förhandlade Oskar I med Danmarks kung Fredrik VII om svensk hjälp i danskarnas krig mot Tyskland. Precis som under Gustav IV Adolfs vistelse var det drottningen som inkvarterades i residenset medan kungen buserade i Berghska. Här bodde också den danske kungen när han vistades i Malmö under de tre månader som förhandlingarna pågick.

Fastigheten stannade sedan i familjen Berghs ägo fram till 1969 då man efter 150 år i huset sålde det till Malmö Stad. Nu började en ny epok i husets historia. Malmö Nation vid Lunds Universitet hade under många år en samlingslokal i Malmö för de studenter som valde att bo kvar i staden och efter köpet fick nationen flytta in i Berghs egen stora våning ut mot Stortorget.

LIVLIGT SÄLLSKAPSLIV

Per Erichs var husfirman under några år på 1970-talet och han berättar om det minst sagt livliga sällskapsliv som försiggick här. Med sitt lilla var huset perfekt som samlingslokal. Men allt var inte så långsiktigt. Halvvägs upp i trappan till lokalen hade man en populär liten pub som man ofta linsade ut till engelsmän och irländare.

Per minns att det officiellt endast serverades lättöl, men det var väl inte riktigt med sanningen överensstämmande. När mellansölet slopades var det några driftiga unga män som köpte hela lagret på Konsum i Lund, som glada för att bli av med det snällt levererade allt med en folkvagnsbuss.

Per berättar också att det spökte i trappan på kvällarna ibland. Det sådes härstamma från en borgmästare som under snapphankrigen blev anklagad för att vara danskvänlig. Svenska trupper sändes för att fängsla honom, men väner till borgmästaren hindrade trupperna så att han lyckades fly. Under kam-

Sofli Perren Mew

pen som påstods ha utkämpats i trappan till fastigheten måste flera män livet och dot säga vara de som spökar i dag.

GLADA STUDENTER

Huruvida detta är sant eller är en romantisering i ungdomliga studentsinnet får var och en bilda sig en uppfattning om. Det finns förvisso en person i husets historia som blev anklagad för liknande brott, nämligen Corfitz Ulfeldt. Och denne fick mycket riktigt fly från staden. Men de av hans medkonspiratorer som måste livet gjorde det genom avrättning på Stortorget.

Studenterna fick stanna i huset fram till 1983 och fem år senare såldes det till byggfirman C&A AB som genomförde en omfattande renovering. Man återbördade också den staty av Bergh som under många år låg gömd i ett av kommunens förråd.

Byggfirman lyckades finna statyn och köpte tillbaka den för 1 000 kronor, vilket inte var någon dålig affär. Den är nämligen gjord av den finske konstnären Veino Aalto och skulle betinga ett pris många gånger högre på marknaden. Nu tronar Christian Bergh återigen inne på husets gård som en liten påminnelse om det flöttna. ♦

Hemma hos familjen Bergman. Vackra möbler i ett historiskt hus.